

Inventari de l'Ermita de les Virtuts de 1617

Volem donar a conèixer en aquest article un inventari de l'Ermita de les Virtuts datat el setze de novembre de 1617 i sembla ser signat o redactat per en Francisco Vallverdú i Joannes Martorell. L'inventari —del qual es té esment per Joan Cavallé; i ha extret de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona— ofereix una informació molt substancial del contingut de l'ermita i de la casa adjacent, la de l'ermità. Quan es va fer aquesta relació, hem de tenir present que l'ermita es trobava en un moment molt àlgid d'activitat; diverses parelles accedien a aquest indret per a desposar-se, tal i com ho assenyalen els interessants estudis sobre aquest eremitatge publicats al BCEA (1). Per tant, voldríem fer un petit incís amb aquesta aportació dins l'enteixinat històric de l'ermita que, des que fou retirada del culte l'any 1894, és força complicat, donat el seu estat actual, d'imaginar on anaven les cambres i el seu contingut descrits a continuació. Per a la transcripció hem variat l'orde de les quatre quartilles doblengades per la meitat que componen aquesta descripció: s'han paginat segons el seu contingut temàtic i no l'orde inicial en què s'havia plegat el document. Agraïm els comentaris de transcripció i semàntics donats per Mossèn Salvador Ramon.

Foto Dalmy Gascon, vista general de l'ermita de les Virtuts, 1994

Aquest és l'inventari:

Primerament la dita capella dicta de Nostra Senyora de les Virtuts ab la casa iunt ad aquella situada en lo terme del Camuntà, parrochia del Albiol de la diòcesi de Tarragona; ab horts y terra bosqama de pertinenties de la dita hermita ab ses affrontaments compreses.

En la sala de dita casa:

- Primerament una taula de noguer ab dos capitells
- Item tres banchs llarchs
- Item dos trossos de godomacils (2) vells
- I. onze plats entre de foch y melica (3)
- I. sinch escudellas (4) y dos talladós

En la cuyna la qual trau porta a la sala:

- Primerament uns ferros de foch trencats
- I. un cossi gran trencat
- I. una pala de ferro
- I. un citrill de terra per tenir oli
- I. un mànech de caldera de ferro
- I. tres ollas
- I. una gerreta
- I. tres copetas de terra
- I. dos cassolas
- I. un morter de terra ab sa mà
- I. una quarterola (5)

En la cambra que trau finestra a la cisterna:

- Primerament un llit ras ab sa màrfaga (6)
- I. tres banchs ab respalleras
- I. un pagès (7)

En la cambra que trau porta també a la sala

—Primerament un llit de camp ab màrfaga y matalàs, dos cuxins de borra ab sa flassada blanca dolenta

En altra cambra damunt la font:

- Primerament un llit ras ab màrfaga
- I. una taula ab sos petges (8)
- I. dos capitells sens taula

En altre cambra que trau finestra al pati y porta a la sala:

- Primerament un llit ab pots y banchs ab màrfaga, una flassada blanca.
- En una taula ab petjes

En la sistema:

—Primerament una corda ab cadena y caldera

—l. una porta ab tapa lo aviador de la sistema

En la cuyna gran iunt a la sistema:

—Primerament duas taulas, una llarga y altre redona ab sos petjes.

—l. dos scalas de fusta

—l. una gaveta (9)

—l. dos banchs de fusta

—l. una civera (10)

—l. dos petjes de taula

—l. una galleda de fusta ab tres sèrcols y ansa de ferro

—l. una corriola ab garniment de ferro

—l. altra gaveta

—l. una post llarga

En la cambra del (...)

—Primerament un llit, pots y banchs y màrfaga ab flassada blanca dolenta

En la cambra dita del hermità

—Primerament un llit, pots y banchs ab sa màrfaga y sach de palla y flassada blanca

—l. deu llansons aldans (11)

—l. dos caxas de pi y alba (12) ab sons panys, sense claus y dins ellas lo

següent:

—Per tres trossos de drap nou per un llansol

—l. sis coxineras

—l. quatre manils(13) viats de cotó blau

—l. altre manil

—l. sinch axugamans

—l. altres tres coxineras

—l. un manil nou viat (14) de blau

—l. tres tovallas aldanas scacadas (15)

—l. nou tovallons

—l. un barratet de drap

—l. dos axugamans

—l. una tovallola tela nova guarnida de fusells (16)

—l. una gerreta

—l. un ribell

—l. dos panys de ferro y dos golfos

En lo rabost damunt la cuyna:

—Primerament una caixa foradada

—l. altre caixa ab sinch plats de foch y catorse de mèlica

—l. (...) escudellas de mèlica

—l. set ollas y una de gran ab quatre ansas

- l. una càntara gran per a oli.
- l. dos setras (17) de terra
- l. un morter de pedra
- l. un caldaronet de aram
- l. un garbell (18)
- l. un cossiet trencat

En la cuyna del hermità

—Primerament uns cremallés ab verga de ferro ab llevers (19), pala, y molls y astet (20).

- l. dos ferros per lo foch de tres petges
- l. tres llumenés
- l. una cantareta
- l. dos càntaras closas
- l. un tall (21)
- l. onze plats de foch
- l. una cantareta per a oli
- l. sis plats de mèlica
- l. sinch escudelles de mèlica
- l. tres ollas
- l. sinch (...) grans y xichs

Foto Anna Serra Masdeu, vista porta principal des l'interior de l'ermita, 1994

- l. tres todoneras (22)
 - l. dos mortés de terras la hu ab sa mà
 - l. un culler y dos copetas
 - l. una salera
- En lo hortet*
- Per un banch llarch
 - l. una tauleta
 - l. dos alfabagués (23)

En lo celler

- Primerament una bota de dos cos
- l. una caldera de aram mijensera
- l. un (...) de debanador (24) ab verga de ferro y dos banils
- l. una massa de ferro
- l. una dastral
- l. una axadeta y dos cavaguets (25)
- l. un pany e ferro dolent

En la entrada de la casa del hermità

- Primerament una taula ab dos capitells
- l. un banch
- l. quatre petges
- l. una ampolla de vidra
- l. una morratxa (26) de terra
- l. dos vantalls de palma
- l. dos canadellas (27)
- l. sis claus vellas
- l. un ganxo
- l. un citrell (28) de terra

En la capella:

- Primerament dotze banchs
- En dins (...) tres banchs de respallera, dos nous y hu vell en la hu y ha una caxa ab pany y clau
- l. una cadira de fusta de costellas
- l. sinch llàntias co és tres al altar maior, una al sepulcre y altre al altar de St. Pau ab ses basinas de llautó
- l. set trossos de drap y una tovallola, les quals penjau en ses cordes per presentalles.
- l. una ataxa (29) per presentalla cera blanca
- l. quatre roquets (30)
- l. tres camís (31)
- l. un càsar de plata y patera (32)
- l. dos altres calses la hu pitra (33) y altra de plom.
- l. una casalla (?) y stola d'or vira argentada

-
- l. altre casulla de tallia (?) blanca ab vies d.or
 - l. altre casulla satí blanch
 - l. tres amits (34)
 - l. tres camis tot de drap
 - l. quatre cobreclases hu de taffatà (35) y los tres de catalufa (36)
 - l. quatre corporals
 - l. dos candaleros de plata xichs
 - l. setze mantells de Nostra Senyora de diversos colós
 - l. dos pals la hu de tafatà blanch y altre della
 - l. dos palis (37) de godomaciis
 - l. dos mantells més de domàs
 - l. quatre correjas guarnidas de caps de plata ab platrons sobredaurats
 - l. dos corretjons guarnits de la matexa manera
 - l. quatre agnos (38) de plata al coll de Nostra Senyora blanchs y altre
 - l. una madalla ab una salutatio sobredaurada
 - l. una hòstia de pasta d'agnos
 - l. dos coraçons de plata
 - l. una presentalla cos de plata
 - l. una cinta brodada
 - l. una capsa ab les presentalles següents:
 - Primerament un agnos de plata grans, altre sobredaurats petites (...)
 - l. dos agnos de plata y sinch anells de plata sobredaurat
 - l. un Cristo de plata sobredaurat ab una veta verda
 - l. una almasquera (?) de plata sobredaurada
 - l. un rastre de grans de plata ab patera sobredaurada
 - l. una cadena de tronchs de plata ab patera sobredaurada
 - l. una cadena de plata sobredaurada ab un joyell
 - l. dos rosaris de grans de plata ab grans de vitrall
 - l. un rosari de coral ab senyals de plata y en or
 - l. un rosari de os vermells
 - l. dos cintons (39) vellut negre ab la hu ab platrons de plata
 - l. vint tovallons dels aler(?)
 - l. una camisa de dona
 - l. tretze tovallolas brodades, colós de sedres
 - l. sinch pentinadós y mocadós brodats de fil y seda
 - l. una cuxinera
 - l. dos brandeneras ab una atxa blanca
 - l. dos trossos drap nou
 - l. un bassí de llautó per accaptar y plat de stany
 - l. dos quadros la hu del nom de Jesús y l.alta de St. Joseph
 - l. un missal ab son faristol
 - l. un llibre per cantar la misa de Nostra Senyora
 - l. stola y manipra de cotonina (40)
 - l. tres blanchs scons al cor, faristol y un Cristo

NOTES

- (1) Veure especialment els treballs següents:
—BCEA "L'Ermitatge de les Virtuts" de Sanç Capdevila i "Goigs de les Virtuts" de J. Cavallé. Alcover, núm 26, abril-juny, 1984.
—BCEA "Algunes notícies sobre les darreries de l'Ermita de les Virtuts". Mn. Ramon Vidal Briançó. Alcover, núm 7, juliol-setembre, 1979.
—F. Blasi. Santuaris Marians de la diòcesi de Tarragona. Revista del Centre de Lectura, Reus, pàgs 14-18.
- (2) godomacil: cuir treballat
- (3) mèlica: màlica, nom d'una classe de ceràmica procedent de Màlaga.
- (4) escudella: vas de terrissa, pisa, etc, de forma de casquet esfèric on hom serveix la sopa, el brou, etc.
- (5) quarterola: mesura per a líquids, com oli i vi, de capacitat variable.
- (6) màrfaga: màrfega, tela farcida de palla per a servir de matalàs.
- (7) pagès: braç de fusta giratori articulat al pinte d'una xemeneia, que serveix per a penjar-hi el llum d'oli.
- (8) petge: en els mobles i altres objectes que en la part inferior acaben en tres barres o més amb què recolzen al soler o paviment, cadascuna d'aquestes barres.
- (9) gaveta: recipient de fusta, de forma quadrangular amb les parets inclinades, que serveix per a posar-hi el menajr per als porcs, gallines i altres animals...
- (10) civera: instrument de transport, semblant al baiard, que en lloc de postissada sol tenir barres de través, paral·leles i un poc separades una de l'altra (i serveix per tragar pedrenys o altres coses sòlides) o bé una pastereta de posts o una bossa d'alloc, de ridorta o de vimens (i serveix per tragar fems o altra cosa compacta)
- (11) aldà-ana: antic, vell; gastat per l'ús.
- (12) alba: àlber, arbre de la família de les salicínies. Se fa molt alt (fins a 30m) té el tronc dret amb l'ercorça blanquinosa, fulles ovals orbiculars, angulars o dentades desigualment, verdes per damunt i molt blanques tomentoses per sota; peciol rodonenc.
- (13) manil: drap de cuina; peça de roba de llana o de fil, generalment llistada, que serveix d'estovalles en les cases de pagès.
- (14) viat: virat, virada, que té vires o ratlles de color diferent
- (15) scacada: estripada
- (16) fusells: probablement amb vetes de colors
- (17) setra: gerro
- (18) garbell: receptacle que té el fons ple de forats iguals que serveix per a separar objectes de grandària desigual, deixant passar els uns i retenint els altres.
- (19) llevers: lleves, ganxos units per la part superior amb un arc o barretes de ferro, que serveixen per a posar i llevar l'olla del foc, penjant-los o despenjant-los dels clemàstecs.
- (20) astet: cavallet de tenir l'ast.
- (21) tall: piló

- (22) todoneras: tudonera, plat fondo per a tallar-hi o servir en taula els todons.
- (23) alfabegué: alfabeguer, test per a tenir alfàbega o altres plantes.
- (24) debanador: trosset de pedaç o de cuir blau que es té entre els dits quan es debana.
- (25) cavaguet: caveguet, eina semblant a un càvec, però amb la fulla, més curta i més estreta.
- (26) morratxa: cànter de vidre o de metall amb molts de brocs i sovint amb adorns de diferents colors, que serveix per tenir-hi aigua.
- (27) canadella: cadascuna de les dues ampolletes amb broc per servir l'oli i el vinagre a la taula.
- (28) citrell: sitrell, recipient de terrissa, amb ansa lateral o a l'apart superior i amb un broc curt a un costat, que serveix per a tenir i abocar oli...
- (29) ataxa: atxa, ciri molt gruixut, que sol tenir de dos a quatre blens entortolligats.
- (30) roquet: ornament litúrgic de lli blanc, anàleg al sobrepellís, amb mànigues estretes, vorejat normalment d'una àmplia punta brodada, que duen sobre la sotana els bisbes, prelats i altres dignataris eclesiàstics.
- (31) camís: túnica blanca que cobreix el cos del sacerdot des del coll fins als peus, per dir missa
- (32) patera: plat de metall preciós, lleugerament concau, amb el qual es cobreix el calze dins el qual es posa l'hòstia des del paternóster fins al moment de sunir.
- (33) pitra: pot ser peltre, que és un aliatge de zinc, plom i estany.
- (34) amits: llenç que el sacerdot o d'altres oficiants es posen a l'esquena, sotana, sota l'alba per celebrar la missa o altres actes litúrgics.
- (35) taffatà: tafatà, tela fina de seda, llera i llistosa.
- (36) catalufa: tipus de roba
- (37) palis: peça que es posava davant de l'altar.
- (38) agnos: AGNUS-DEI coqueta de cera beneïda, que duia marcada la imatge de l'anyell.
- (39) cintons: cinyell, corretja de cenyir.
- (40) cotonina: tela grossera de cotó, teixida generalment a l'encordillada. Antigament la cotonina solia ésser de color sencer (blau, blanc, gris, etc.); avui dia fa llistes més o menys amples, produïdes per les diferents direccions del lligat de sarja combinada a retorn, amb què està teixida.